

ผลการใช้กิจกรรม STRONG BLIND ที่มีต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการทางการเห็น

The Effect of Strong Blind Activities for Development of Self-Esteem of Persons with Blindness

วินัย อินเสมียน^{1*} และ ปณัดดา ญวนกระโทก²

Winai Insamian^{1*} and Panadda Yuankrathok²

¹นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Master of Education Program in Curriculum and Instruction in Special Education, Faculty of Education, Khon Kaen University

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Assistant Professor, Department of curriculum and Instruction in Special Education, Faculty of Education, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรม STRONG BLIND ที่มีต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการทางการเห็น กลุ่มเป้าหมายเป็นคนพิการทางการเห็นที่มารับการฟื้นฟูสมรรถภาพและฝึกอบรมอาชีพ การนวดไทย ที่โรงเรียนการอาชีพคนตาบอดขอนแก่น ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558 โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นคนพิการทางการเห็นที่ขึ้นทะเบียนคนพิการกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แล้วอายุ 20 - 40 ปี เป็นผู้ที่มีสติสัมปชัญญะดี จำนวน 4 คน เป็นชาย 3 คน หญิง 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ประเภทความพิการทางการเห็น สภาพการมองเห็น สาเหตุที่ทำให้เกิดความพิการทางการเห็น การรักษาพยาบาลในปัจจุบัน ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองของ คูเปอร์สมิธ ฉบับผู้ใหญ่ (Coopersmith Self - Esteem Inventory Adult Form 1984) จำนวน 25 ข้อ เป็นฉบับที่ได้รับการแปลและพัฒนา โดย สุรางค์รัตน์ คงสี (2547 อ้างถึงใน พรพิมล พรแก้ว, 2551) ตอนที่ 3 แบบประเมินการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็น ผู้วิจัยได้พัฒนาจากแนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง ของ Deborah (2004 อ้างถึงใน นิมิตา ปาละวงศ์, 2556) 2) แผนการใช้กิจกรรม STRONG BLIND จำนวน 10 กิจกรรม ระยะเวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง คือ วันพุธ 1 ชั่วโมง และวันเสาร์ 3 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง ประเมินทั้งหมด 12 ครั้ง จำนวน 21 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ระดับคะแนนจากแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง สำหรับคนพิการทางการเห็น ก่อนและหลังการใช้กิจกรรม STRONG BLIND พบว่า โดยภาพรวมก่อนการใช้กิจกรรม มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็น 9 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และภาพรวมหลังการใช้กิจกรรม มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็น คะแนนสูงขึ้นเป็น 17 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 68 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางค่อนข้างสูง ซึ่งมีคะแนนความแตกต่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรม 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 32

* Corresponding author. Tel.: 08-6235-5523

Email address : naikaina@hotmail.com

2. ระดับค่าเฉลี่ยคะแนนการพัฒนารูปร่างของตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็นก่อนและหลังการใช้กิจกรรม STRONGBLIND พบว่าก่อนการใช้กิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยคะแนนการพัฒนารูปร่างของตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.97 คะแนน และหลังการใช้กิจกรรม กลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยคะแนนการพัฒนารูปร่างของตนเอง โดยภาพรวมเพิ่มขึ้นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.19 คะแนน

3. การเปรียบเทียบระดับการพัฒนารูปร่างของตนเอง ระหว่างการใช้กิจกรรม STRONG BLIND สำหรับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 10 กิจกรรม พบว่ากิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนารูปร่างของตนเองมากที่สุด คือ กิจกรรมที่ 7 เพลงแห่งความสุข โดยมีค่าเฉลี่ยรวมระหว่างการใช้กิจกรรม เท่ากับ 4.28 คะแนน

คำสำคัญ: กิจกรรม STRONG BLIND, การพัฒนารูปร่างของตนเอง, คนพิการทางการเห็น

Abstract

The objective of this research was to study the effect of STRONG BLIND Activities for Self-Esteem Development of persons with blindness. The target group included 4 persons with blindness who were rehabilitated in their capacities and vocational training by Thai Massage at KhonKaen School for the Blind, during November 2014 to October 2015. They were selected by Purposive Sampling from the persons who were registered in persons with disability with Social Development and Human Security Office, whose ages were between 20-40 years old with good conscious. They were 3 males and 1 female. The research instruments were: 1) the Self Esteem Inventory consisted of 3 Parts: Part 1; the Checklist asking the Demographic Data regarding to gender, age, Educational Level, status, type of visual impairment, visual condition, cause of visual impairment, and current treatment, Part 2; the Questionnaire asking Self Esteem by using Coopersmith's Self-Esteem Inventory Adult Form 1984, 25 items, translated and developed by SurangratKongsee (2004 cited in PonpimolPonkaew, 2008), and Part 3; the Evaluation Form of Development in Self-Esteem for Persons with Blindness, developed by the researcher from guidelines for developing the Self-Esteem Promotion of Deborah (2004 cited in NimitPalakawong, 2013), and 2) the Plans for using STRONG BLIND Activities, 10 activities, 5 weeks, 4 hours a week, 1 hour on Wednesday, and 3 hours on Saturday, total of 20 hours. The statistic using for data analysis was basic statistic including the Mean, and Percentage.

The research findings found that:

1. The Level of Self-Esteem for Persons with Blindness, the pretest and posttest, found that in overall, the pretest in Level of Self Esteem for Persons with Blindness was = 9 points or 36%, in rather low of "Moderate" level. In addition, in overall of the posttest in Level of Self Esteem of Persons with Blindness, the score was increased into 17 points or 68% which was in rather high of "Moderate" level. In addition, the differences between pretest and posttest scores was = 32%.

2. The Level of Development in Self-Esteem for Persons with Blindness, the pretest and posttest, found that in overall of the pretest, the Target Group had overall Mean Value of Self Esteem Development, in "Low" level = 1.97 points. In overall of the posttest, the Target Group had increased overall Mean Value of Self Esteem Development in "High" level, = 4.19 points.

3. The comparison of Level in Development of Self-Esteem while STRONG BLIND Activities were Using for 4 Target Group participated in 10 activities, found that the target group had highest level of Self-Esteem Development, in Activity 7, Song of Happiness. The sum of Mean Score while they were participating in activities, was = 4.28 points.

Keywords: STRONG BLIND Activity, Self Esteem Development, Persons with Blindness

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 (ฉบับอ้างอิงปรับปรุงครั้งที่ 10) มีสาระสำคัญที่กล่าวถึงสิทธิและสวัสดิการของคนพิการ ดังจะเห็นได้จาก มาตรา 20 และจากพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ “คนพิการ” หมายความว่าบุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดทั้งนี้ ประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด ซึ่งแบ่งประเภทของความพิการไว้ดังนี้ 1) ความพิการทางการเห็น 2) ความพิการทางการได้ยินหรือการสื่อสารความหมาย 3) ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย 4) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม 5) ความพิการทางสติปัญญา 6) ความพิการทางการเรียนรู้ 7) ความพิการทางออกทิสติก (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 (ฉบับอ้างอิงปรับปรุงครั้งที่ 10) และสถิติคนพิการเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,621,549 คน และจำนวนคนพิการทางการเห็นมีจำนวน 176,936 คน คิดเป็น ร้อยละ 11.911 (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2557 จาก nep.go.th/th/disability-statistic) คนพิการทางการเห็นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท 1) ตาบอด คือ ระดับการมองเห็นต่ำกว่า 3 ส่วน 60 เมตรลงมากระทั่งมองไม่เห็นแสง 2) ตาเลือนราง คือ ระดับการมองเห็นตั้งแต่ 3 ส่วน 60 เมตร หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

โรงเรียนการอาชีพคนตาบอดขอนแก่น เป็นส่วนงานหนึ่งมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีหน้าที่ให้บริการทางการศึกษา และฟื้นฟูสมรรถภาพให้คนพิการทางการเห็น เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. สาขางานสำนักงาน สำหรับผู้พิการทางสายตา โดยรับผู้จบม.3 หรือเทียบเท่า ระยะเวลาเรียน 3 ปี และเรียนหลักสูตรระยะสั้นด้านการทอไทย ระยะเวลาการเรียนทอไทย 1 ปี 6 เดือน อายุระหว่าง 15-60 ปี เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพและ

ฝึกอบรมนวดไทยตามหลักสูตรดังกล่าว ในส่วนงานที่ผู้วิจัยรับผิดชอบ เป็นการฟื้นฟูสมรรถภาพและฝึกอาชีพนวดไทยให้คนพิการทางการเห็นผู้วิจัยได้สังเกตพูดคุยและสอบถามพบว่าคนพิการทางการเห็น ที่เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพและฝึกอาชีพนวดไทย ส่วนใหญ่ขาดความมั่นใจ ไม่กล้าแสดงออก คิดว่าตัวเองไร้คุณค่า ไม่มีประโยชน์ต่อครอบครัว ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งความรู้สึกไม่เห็นคุณค่าในตนเองของผู้ที่เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพและฝึกอาชีพนวดไทย หากไม่มีการดำเนินการแก้ไข ความรู้สึกนั้นจะบั่นทอนจิตใจ และเป็นอุปสรรคในการฟื้นฟูสมรรถภาพและฝึกอาชีพต่อไปได้ซึ่ง การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self - Esteem) เป็นความต้องการของมนุษย์ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีสมรรถภาพ (Maslow, 1970 อ้างถึงใน ชินอนงค์ประทุมชิต, 2553) การยอมรับและเคารพตนเองและผู้อื่น สิ่งเหล่านี้เป็นคุณลักษณะของการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ของบุคคลทั้งที่มีความปกติทางร่างกายและคนพิการเป็นปัจจัยพื้นฐาน Deborah (2004 อ้างถึงใน นิมิตา ปาละวงค์, 2556) กล่าวว่า การจะเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลจำเป็นต้องพัฒนาใน 7 ประเด็นดังนี้ 1. การรู้จักตนเอง (Self - Knowledge) คือ การทำความเข้าใจว่าตนเองคือใครและมีชีวิตอย่างไรในสังคมหรือสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัว รู้จักพัฒนาบุคลิกภาพ และเข้าใจในความเหมือนและความแตกต่าง 2. สัมพันธภาพของตนเองและผู้อื่น (Self and Others) คือ การเรียนรู้ที่จะสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นโดยไม่สูญเสียความเป็นตัวของตัวเองมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์และสร้างการทำงานร่วมกับผู้อื่น เคารพและเรียนรู้ที่จะยอมรับหรือรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และตระหนักถึงวิธีการแสดงออกที่เหมาะสมสามารถแยกแยะอารมณ์ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นได้ 3. การยอมรับตนเอง (Self - Acceptance) คือ การรู้จักจุดอ่อนและจุดแข็งของตนเองในการทำงาน ยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นว่าเป็นธรรมชาติของการเรียนรู้ รู้ถึงความสามารถและศักยภาพของตนเอง และรู้สึกดีต่อตนเองในด้านกายภาพ 4. ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Reliance) คือ มีความเข้าใจว่าการใช้ชีวิตเป็นเรื่องยากแต่ตนเองสามารถมีอิสระในการทำสิ่งต่างๆ ได้รู้จักที่จะดูแลตัวเองและรู้จักสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง สามารถตรวจสอบตัวเองและปรับปรุงการกระทำความรู้สึก และความคิดของตัวเอง

ให้เป็นไปตามความเป็นจริงของชีวิตได้ 5. การแสดงออก
ของตนเอง (Self - Expression) คือ การทำความเข้าใจ
เกี่ยวกับวิธีการที่ตนเองสื่อสารกับผู้อื่นไม่เพียงแต่ด้วยคำพูด
แต่ยังผ่านการแสดงออกทางสีหน้าท่าทางของร่างกาย
น้ำเสียง เสื้อผ้าที่สวมใส่ เรียนรู้ที่จะอ่านสัญญาณ
เพื่อตนเองจะสามารถเข้าใจผู้อื่นและแสดงออกได้เหมาะสม
พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงออก 6. ความ
มั่นใจในตนเอง (Self - Confidence) คือ การรู้ว่าตนเอง
สามารถสร้าง ความแตกต่างได้ในการแสดงความคิดเห็น
การแสดงพฤติกรรมอีกทั้งวิธีการแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์มี
ความมั่นใจในความสามารถของตัวเองในการแก้ปัญหา
และมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เมื่อจำเป็น
สามารถยอมรับทางเลือกอื่นได้ 7. การตระหนักรู้ในตนเอง
(Self - Awareness) คือ การพัฒนาความสามารถใน
การอยู่กับปัจจุบัน (Here and now) แทนที่จะหมกมุ่น
เรื่องความคิดเชิงลบเกี่ยวกับอดีตหรืออนาคต และเรียนรู้
ที่จะรับรู้ความรู้สึกของตนเอง ซึ่งรวมถึงความสามารถ
กำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตได้
เข้าใจว่าการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ จิตใจ และร่างกาย
เป็นเรื่องธรรมชาติ และเรียนรู้วิธีการควบคุม และพัฒนา
อารมณ์ จิตใจ และร่างกายของตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้อง
กับกิจกรรม STRONG BLIND ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นจำนวน
10 กิจกรรมได้แก่ กิจกรรมที่ 1 รู้จักฉันและเธอ กิจกรรมที่ 2
มารู้จักสมาคมคนตาบอดกันเถอะ กิจกรรมที่ 3 เปิดรับ
ประสบการณ์ใหม่ กิจกรรมที่ 4 जानแห่งความอรรย
กิจกรรมที่ 5 เสริมสร้างกำลังใจ กิจกรรมที่ 6 คนอย่างเรา
ก็มีคุณค่า กิจกรรมที่ 7 เพลงแห่งความสุข กิจกรรมที่ 8
สร้างความมั่นใจเพื่ออนาคตสดใสในวันหน้า กิจกรรมที่ 9
เปิดโลกกว้างสู่ห้องสมุดเดซี่ กิจกรรมที่ 10 ระลึกถึงมรณา
เพื่อไม่ประมาทวันข้างหน้า ที่ผู้วิจัยได้นำประเด็นของการ
เสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของ Deborah มาใส่ไว้
ในกิจกรรม STRONG BLIND ทั้ง 10 กิจกรรม ดังกล่าว
เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการทางการเห็น
ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจ
ที่จะพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการทางการเห็น
ที่เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพและฝึกอบรมอาชีพนวดไทย
ที่โรงเรียนการอาชีพคนตาบอดขอนแก่น ซึ่งมีอายุระหว่าง
20-40 ปี ที่พิการตั้งแต่กำเนิดและพิการภายหลัง
โดยใช้กิจกรรม STRONG BLIND ที่ผู้วิจัยได้คิดและ
พัฒนาขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษามลการใช้กิจกรรม STRONG BLIND
ที่มีต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ของคนพิการ
ทางการเห็น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบแผนการทดลองขั้นต้น
(Pre-Experimental Design) เพื่อศึกษามลของการใช้กิจกรรม
STRONG BLIND ที่มีต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าใน
ตนเองของคนพิการทางการเห็น แบบแผนการทดลองโดยใช้
การทดลองที่มีกลุ่มเดียว ไม่มีกลุ่มเปรียบเทียบมีการทดสอบ
ด้วยแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ก่อนการทดลองและ
หลังการทดลอง (One group Pretest-Posttest Design) มี
รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นคนพิการทางการเห็น
ที่มารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ และฝึกอบรมอาชีพการนวดไทย
ที่โรงเรียนการอาชีพคนตาบอดขอนแก่น ระหว่างเดือน
พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2558
โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
ซึ่งมีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

1) เป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น
ที่ขึ้นทะเบียนคนพิการกับสำนักงานพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์แล้ว

2) อายุ 20 - 40 ปี

3) เป็นผู้ที่มีสติสัมปชัญญะดี

จากเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมาย เป็น
คนพิการทางการเห็นที่เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพและฝึก
อบรมอาชีพการนวดไทย ที่โรงเรียนการอาชีพคนตาบอด
ขอนแก่น จำนวน 4 คน เป็นชาย 3 คน หญิง 1 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรต้น คือ กิจกรรม STRONG BLIND

2) ตัวแปรตาม คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งแบ่งออก
เป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเป็นแบบตรวจสอบรายการ
(Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ
ประเภทความพิการทางการเห็น สภาพการมองเห็น สาเหตุที่ทำให้
เกิดความพิการทางการเห็น การรักษาพยาบาลในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์ส密斯 ฉบับผู้ใหญ่ (Coopersmith Self-Esteem Inventory Adult Form 1984) จำนวน 25 ข้อ เป็นฉบับที่ได้รับการแปลและพัฒนาโดย สุรางค์รัตน์ คงสี (2547 อ้างถึงใน พรพิมล พรแก้ว, 2551)

ตอนที่ 3 แบบประเมินการพัฒนากการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็น ผู้วิจัยได้พัฒนาจากแนวทางการพัฒนากการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของ Deborah (2004 อ้างถึงใน นิมิตา ปาละวงษ์, 2556)

2) แผนการใช้กิจกรรม STRONG BLIND จำนวน 10 กิจกรรมระยะเวลา 5 สัปดาห์สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง คือ วันพุธ 1 ชั่วโมง และวันเสาร์ 3 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ระดับคะแนนจากแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง สำหรับคนพิการทางการเห็น ก่อนและหลังการใช้กิจกรรม STRONG BLIND พบว่า โดยภาพรวมก่อนการใช้กิจกรรม มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็น 9 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และภาพรวมหลังการใช้กิจกรรม มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็น คะแนนสูงขึ้นเป็น 17 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 68 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางค่อนข้างสูง ซึ่งมีคะแนนความแตกต่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรม 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 32 และเมื่อพิจารณาโดยรายละเอียดยเป็นรายบุคคล พบว่า 1) ก่อนการใช้กิจกรรมสำหรับ เอ มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลางค่อนข้างสูง 13 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 52 หลังการใช้กิจกรรมเอมีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น 21 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 84 มีคะแนนที่แตกต่างร้อยละ 32 2) ก่อนการใช้กิจกรรมสำหรับ บีมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลางค่อนข้างต่ำ 8 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 32 หลังการใช้กิจกรรมบีมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลางค่อนข้างสูง 15 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 60 มีคะแนนที่แตกต่างร้อยละ 28 3) ก่อนการใช้กิจกรรมสำหรับ ซีมีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 40 หลังการใช้กิจกรรมซีมีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น 19 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 76 มีคะแนนที่แตกต่างร้อยละ 36 4) ก่อนการใช้กิจกรรมสำหรับ ดีมีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

5 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 20 หลังการใช้กิจกรรมดีมีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลางค่อนข้างสูง 13 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 52 มีคะแนนที่แตกต่างร้อยละ 32

1.2 ระดับค่าเฉลี่ยคะแนนการพัฒนากการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็น ก่อนและหลังการใช้กิจกรรม STRONG BLIND พบว่าก่อนการใช้กิจกรรมกลุ่มเป้าหมาย มีผลคะแนนค่าเฉลี่ยการพัฒนากการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยภาพรวม อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยค่าเฉลี่ย 1.97คะแนน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่กลุ่มเป้าหมายมีพัฒนากการการเห็นคุณค่าในตนเองน้อยที่สุด คือ ท่านสามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระและท่านสามารถแสดงความคิดเห็นในด้านความคิด มีค่าเฉลี่ย 1.25 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ระดับน้อยมาก และหลังการใช้กิจกรรม กลุ่มเป้าหมายมีผลคะแนนค่าเฉลี่ยการพัฒนากการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยภาพรวมเพิ่มขึ้น อยู่ในเกณฑ์ระดับมากค่าเฉลี่ย 4.19คะแนน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่กลุ่มเป้าหมายมีพัฒนากการการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุด คือ ท่านสามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ มีค่าเฉลี่ย 5 คะแนน อยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาโดยรายละเอียดยเป็นรายบุคคลสำหรับ เอพบว่าก่อนและหลังการใช้กิจกรรม STRONG BLIND มีระดับการพัฒนากการเห็นคุณค่าในตนเองที่เพิ่มขึ้นหลังการใช้กิจกรรม 44 คะแนน ก่อนและหลังการใช้กิจกรรม STRONG BLIND สำหรับ บีมีระดับการพัฒนากการเห็นคุณค่าในตนเองที่เพิ่มขึ้นหลังการใช้กิจกรรม 50 คะแนนก่อนและหลังการใช้กิจกรรม STRONG BLIND สำหรับ ซีมีระดับการพัฒนากการเห็นคุณค่าในตนเองที่เพิ่มขึ้นหลังการใช้กิจกรรม 38 คะแนน และก่อนและหลังการใช้กิจกรรม STRONG BLINDดี มีระดับการพัฒนากการเห็นคุณค่าในตนเองที่เพิ่มขึ้นหลังการใช้กิจกรรม 54 คะแนน

1.3 การเปรียบเทียบระดับการพัฒนากการเห็นคุณค่าในตนเอง ระหว่างการใช้กิจกรรม STRONG BLIND สำหรับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 4 คน ที่เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 10 กิจกรรม พบว่ากิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนากการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุด คือ กิจกรรมที่ 7 เพลงแห่งความสุข โดยมีผลรวมของค่าเฉลี่ยระหว่างการใช้กิจกรรม เท่ากับ 4.28 คะแนน รองลงมา คือ กิจกรรมที่ 6 คนอย่างเราก็มีคุณค่าโดยมีผลรวมของค่าเฉลี่ยระหว่างการใช้กิจกรรม เท่ากับ 4.21 คะแนน และกิจกรรมที่ 10 ระลึกถึงมรณาเพื่อไม่ประมาทวันข้างหน้าผลรวมของค่าเฉลี่ยระหว่างการใช้กิจกรรม เท่ากับ 4.08 คะแนน ตามลำดับ

2. อภิปรายผลการวิจัย

2.1 ระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง สำหรับคนพิการทางการเห็น ก่อนและหลังการใช้กิจกรรม STRONG BLIND โดยภาพรวมก่อนการใช้กิจกรรม มีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็น 9 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ อาจเป็นเพราะว่าคนพิการทางการเห็น มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทางโรงเรียนหรือสังคมจัดให้ซึ่งส่วนใหญ่ขาดความมั่นใจ ไม่กล้าแสดงออก คิดว่าตนเองไร้คุณค่า ไม่มีประโยชน์ต่อครอบครัวและสังคม ทำให้ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง และเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางผู้วิจัยกำหนดขึ้น หลังการใช้กิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย มีระดับคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็น คะแนนสูงขึ้นเป็น 17 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 68 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางค่อนข้างสูง และมีความแตกต่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรม 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 32 อาจเป็นเพราะว่าการใช้กิจกรรม STRONG BLIND สามารถเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็นได้จริง เป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการปรับทัศนคติ ปรับพฤติกรรมของคนพิการทางการเห็นซึ่งทำให้ตนเองสามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ เข้าใจผู้อื่นผ่านคำพูดหรือน้ำเสียงของเขา และสามารถกำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตได้ซึ่งสอดคล้องกับ พรพิมล พรแก้ว (2551) ได้ศึกษาความรู้สึกของการเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการทางการเคลื่อนไหว: กรณีศึกษาคนพิการวัยทำงานที่กำลังเข้ารับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้พิการทางการเคลื่อนไหว เพศชาย มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่า เพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้พิการทางการเคลื่อนไหวในกลุ่มอายุ 15 - 24 ปี มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 25-34 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ระดับคะแนนการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็น ก่อนและหลังการใช้กิจกรรม STRONG BLINDพบว่า ก่อนการใช้กิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยคะแนนการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.97 คะแนน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มเป้าหมายคิดว่าตนเองไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ ไม่สามารถแสดง

แตกต่างในด้านความคิดไม่เข้าใจว่าตนเองคือใครและมีชีวิตอย่างไร ไม่เข้าใจในความเหมือนและความแตกต่างของตนเองและผู้อื่น ไม่สามารถยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม ไม่สามารถยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นของตนเองได้ ไม่รู้ถึงความสามารถศักยภาพของตนเองและรู้สึกดีต่อตนเอง และไม่สามารถดูแลตนเองและสร้างแรงจูงใจในการปรับปรุงตนเองได้ ซึ่งหลังจากกลุ่มเป้าหมายได้ร่วมกิจกรรม STRONG BLIND กลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยคะแนนการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยภาพรวมเพิ่มขึ้น อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.19 คะแนน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เมื่อจัดกิจกรรม STRONG BLIND กลุ่มเป้าหมายลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และกล้าแสดงออกทางความคิดและพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม มีการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์มากยิ่งขึ้น มีความพยายามเข้าร่วมกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดขึ้น ทำให้การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับคนพิการทางการเห็นเพิ่มสูงซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ภิจนวัฒน์ (2547) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรม 21 วัน สู่การเห็นคุณค่าในตัวเองสำหรับวัยรุ่น คะแนนการเห็นคุณค่าในตัวเองระยะหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การใช้กิจกรรม STRONG BLIND สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย จึงทำให้กลุ่มเป้าหมายเมื่อผ่านการใช้กิจกรรมแล้วสามารถเพิ่มการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการทางการเห็นได้

2.3 การเปรียบเทียบระดับคะแนนการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ระหว่างการใช้กิจกรรม STRONG BLIND พบว่ากิจกรรมที่กลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุด คือ กิจกรรมที่ 7 เพลงแห่งความสุข โดยมีผลรวมของค่าเฉลี่ยระหว่างการใช้กิจกรรม เท่ากับ 4.28 คะแนน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเสียงเพลง และดนตรีเป็นสื่อหนึ่งที่น่าสนใจในการนำมาเป็นสื่อเพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม เกิดอารมณ์ผ่อนคลาย คลายความเครียดซึ่งสอดคล้องกับจักรีอรุณ (2551) ที่ได้กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มที่จำเป็นจะต้องนำวิธีการต่างๆ มาประกอบ เช่น เกมการสอน บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่มย่อยแบบต่างๆ ช่วยเพิ่มความฉลาดทางอารมณ์ อันมีผลเสริมสร้างการตระหนักรู้และเข้าใจตนเอง การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงความมั่นใจในตนเองด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มเป้าหมายยังมีการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง หลังการใช้กิจกรรม STRONG BLIND ในการแสดงความแตกต่างในด้านความคิดและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การแก้ปัญหาที่ย่อย ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคนพิการทางการเห็น เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ควรสนใจกลุ่มเป้าหมายเป็นรายบุคคลมากขึ้น และแนะนำกิจกรรมที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคลเพื่อเป็นการเสริมสร้างการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองในทุกๆ ด้าน

1.2 ในการวิจัยการสร้างบรรยากาศที่ดีการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจจะช่วยให้คนพิการทางการเห็นสนใจในกิจกรรมและส่งผลให้กิจกรรมประสบผลสำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการทางการเห็นเช่นระยะเวลาของความพิการ การปรับตัวของคนพิการตั้งแต่กำเนิดและพิการภายหลัง

2.2 ควรมีการศึกษาพัฒนากิจกรรมที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการประเภทอื่น เช่น คนพิการทางการเคลื่อนไหว คนพิการทางการได้ยิน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] จักรี อรชุน. (2550). ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบโรงเรียน ที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเยาวชน ในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ปากเกร็ดตระการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา นอกระบบโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [2] ชินอนงค์ ประชุมชิต. (2553). ผลการใช้กิจกรรมละครบำบัดที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน การศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [3] นิมิตา ปาละวงศ์. (2556). ผลของวรรณกรรมบำบัด และการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [4] พรพิมล พรแก้ว. (2551). ความรู้สึกของการเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการทางการเคลื่อนไหว: กรณีศึกษาในคนพิการวัยทำงานที่กำลังเข้ารับการฝึกอาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [5] สมศักดิ์ กิจฉนวนวัฒน์. (2547). การพัฒนาโปรแกรม 21 วันสู่การเห็นคุณค่าในตัวเองสำหรับวัยรุ่น. อดิเรกการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- [6] สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (พ.ศ. 2550). ปีที่พิมพ์ พ.ศ. 2557 เรื่องพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 (ฉบับอ้างอิงปรับปรุงครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ:กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- [7] สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2557). เรื่องสถิติข้อมูลคนพิการ. ค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2557, จาก nep.go.th/th/disability-statistic